

TANTÁRGYI ADATLAP

Tárgy neve:		Kódja:	
Röntgendiffrakciós vizsgálatok		VEMKSIB152R	
X-ray diffraction			
Tárgyfelel s oktató:		Tárgyfelel s tanszék:	
dr. Kristófné Dr. Makó Éva		Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék	
Elmélet (óra):	Labor (óra):	Kredit:	Számonkérés:
1 (/hét)	1 (/hét)	2	Évközi jegy

A tárgy oktatója:			
név	kurzus típusa	kurzus kódja	nyelv
dr. Kristófné Dr. Makó Éva	Elmélet	04	magyar
dr. Kristófné Dr. Makó Éva	Labor	05	magyar

Tantárgy képzési célja:

A tárgy célja a röntgendiffrakciós berendezések elméleti alapjainak és működésének elsajátítása, valamint a felhasználási lehetőségek megismerése

Tantárgy tematikája:

Történeti áttekintés (a röntgensugárzás felfedezése, a kristályrácsra való diffrakció bizonyítása, a pordiffraktométerek kifejlesztése).
 A röntgensugár jellemzői és tulajdonságai.
 A röntgensugárzás kölcsönhatásai az anyaggal.
 A röntgensugár elhajlása kristályrácsra. A Bragg-törvény.
 A berendezések csoportosítása és felépítése. A röntgencső. Detektorok.
 Monokromatikus sugárzás előállítása.
 A mérés pontosságát befolyásoló tényezők.
 Minta előkészítés. Homogenitás. Krisztallitméret. Orientáció.
 Minőségi meghatározás. A JCPDS PDF nemzetközi adatbázis. A határozó könyv és röntgenkártya használata.
 Mennyiségi meghatározás. Belső-standard, hígítós és Rietveld-féle módszer. Ismert összetételű standard használata.
 A diffrakciós adatok számítógépes elemzése.
 A profilillesztés diffrakciós felvételekhez.
 Krisztallitméret és mikrofeszültség meghatározás.
 A kristályszerkezet meghatározása és rácsparaméterek finomítása.
 Alkalmazási lehetőségek, példák.

Tantárgy követelménye:

Az előadások és a laborgyakorlatok látogatása

Tantárgyhoz kapcsolódó irodalom:

H. P. Klug and L. E. Alexander.: X-ray diffraction procedure. John Wiley & Sons, London, 1962
 D. L. Bish and J. E. Post.: Reviews in Mineralogy, Volume 20: Modern powder diffraction, Mineralogical Society of America, Book Crafters, Inc., Chelsea, Michigan, USA, 1989